

ROOKVRIJE SPEELTUINEN: HOE WERKT HET IN DE PRAKTIJK?

Steeds meer speeltuinen nemen de stap om rookvrij te worden. Want het is fijn als kinderen kunnen spelen in de frisse lucht en geen peuken vinden op de speelplek. Maar liefst 85% van de Nederlanders is het hiermee eens en is voorstander van meer rookvrije speeltuinen. In 2015 ging dat nog om 65%. Dat blijkt uit recente cijfers van Kantar Public in opdracht van KWF Kankerbestrijding. Zorg dus ook voor een rookvrije speelplek! Hieronder twee praktijkverhalen en diverse tips.

"VANZELFSPREKEND DAT KLEIN ZWITSERLAND EEN ROOKVRIJ SPEELPARK IS."

Afgelopen voorjaar won Klein Zwitserland, een 15 hectare groot speelpark in het Limburgse Tegelen, de Rookvrije Generatie-award. Die onderscheiding kregen ze omdat dit het eerste commerciële speelpark is dat de rookvrije aanpak heeft ingevoerd. Niels Groot van Klein Zwitserland: "Ons speelpark ligt midden in de natuur en we presenteren onszelf dan ook als een gezonde omgeving om te spelen. Dan is het eigenlijk

heel normaal dat je daar niet rookt. Dus toen we van de Rookvrije Generatie hoorden, hebben we vrij snel de knoop doorgehakt en het in het hele park doorgevoerd."

Positief formuleren

Volgens Groot is het vooral van belang positief te communiceren en goed uit te leggen waarom je het doet. "Wij communiceren geen rookverbod, we vragen onze bezoekers vriendelijk om rekening te houden met de kinderen en niet te roken. Dat laten we zien bij de receptie en met borden in het park. Als onze medewerkers iemand zien roken, spreken ze die persoon aan. Wij gaan er niet over of iemand zelf wil roken of niet. We leggen uit dat we voor de kinderen een gezonde omgeving willen creëren. Ik denk ook dat je er niet te veel nadruk op moet leggen, met elke meter een bord ofzo. We hopen dat onze bezoekers het net zo gewoon vinden als wij dat je niet rookt waar kinderen spelen."

Als voorbeeld inspireren

Klein Zwitserland wil graag een voorbeeld zijn voor andere speelparken. "Eigenlijk had dit seizoen zelfs helemaal in het teken moeten staan van rookvrij spelen," zegt Groot, "maar helaas hebben we deze winter forse stormschade opgelopen in ons Avonturenbos. We zijn al blij dat we sinds juni eindelijk grotendeels open zijn. We willen dus nu vooral laten zien dat je weer lekker buiten kunt spelen bij ons en dat we ondanks de storm nieuwe toestellen hebben. Maar we komen zeker nog met een actie rondom onze rookvrije status. De Rookvrije Generatie-award was een eer en we willen die graag inzetten om andere verenigingen te motiveren dit ook aan te pakken."

"BESPREEKBAAR MAKEN VAN ROKEN IS DE EERSTE STAP."

Het ging niet zonder slag of stoot, maar in Leiden zijn inmiddels tien van de vijftien speeltuinen van de Leidse Bond van Speeltuinverenigingen rookvrij. Aanjager is speeltuinconsulent Leon Kloos. Hij kreeg daarvoor een nominatie voor een Rookvrije Generatie-award. Inmiddels adviseert hij vanuit NUSO ook andere speeltuinen over het proces naar een rookvrije speeltuin. "Het begon met het stappenplan dat het Longfonds, initiatiefnemer van de Rookvrije Generatie, heeft gemaakt. Ik heb daarover vanuit de kant van de speeltuinen meegedacht. Toen het klaar was, ben ik daar natuurlijk mee aan de slag gegaan in Leiden. Met een mooi resultaat en daar hebben de vrijwilligers van de speeltuinen zelf het hardst aan gewerkt."

Praten is de eerste stap

Het stappenplan onderscheidt vier fasen: draagvlak creëren, beleid opstellen, de invoering voorbereiden, en handhaven. "Het begint met het bespreken van het onderwerp in het bestuur. Dat kan best lastig zijn omdat besturen al genoeg op zich zien afkomen. Soms schuiven ze het liever voor zich uit, zeker als er bestuursleden zijn die zelf roken." Hoe overtuigt Leon bestuursleden? "Door onvermoeibaar de argumenten te geven dat we het voor de kinderen doen. Het gaat om hun gezondheid en om het goede voorbeeld."

Kijken wat haalbaar is

Is het besluit eenmaal genomen, dan moeten de bezoekers geïnformeerd worden. Leon: "Ook bij hen is het belangrijk goed uit te leggen waarom je een rookvrije speeltuin wilt zijn. Je merkt overigens dat iedereen zich er vrij makkelijk aan houdt als het eenmaal is ingevoerd. Het heeft in Leiden geen bezoekers gekost, integendeel." In Leiden kozen sommige speeltuinen voor een rookzone. "Als ouders buiten de speeltuin gaan roken, kunnen ze geen toezicht houden, in zo'n zone wel. Formeel gezien ben je dan geen rookvrije speeltuin. Zien roken is doen roken¹ en dat wil je voorkomen. Alleen zie ik in de praktijk dat die zones weinig gebruikt worden en uiteindelijk vaak worden afgeschaft. Mensen vinden het toch ongemakkelijk om daar te staan en wachten met hun sigaretje tot later. Dus in die zin kan het een tussenstap zijn om de discussie op gang te brengen. Hoe meer we het bespreekbaar maken, hoe meer rookvrije speeltuinen er komen."

¹ Dat geldt ook voor de e-sigaret

TIPS EN ERVARINGEN

"Concurrentie van niet-rookvrije speeltuinen is meegevallen. In het begin gaf het wel wat gemor en vreesden we voor afname van bezoekers. In de praktijk bleef er maar één bezoeker weg en kwamen er velen voor terug die erg blij waren naar een rookvrije speeltuin te kunnen gaan. Inmiddels zijn alle speeltuinen in Hillegom rookvrij."

Ruud van der Lee, speeltuin Weerestein in Hillegom

"Begin van binnenuit de organisatie en zorg dat eerst je eigen medewerkers en vrijwilligers goed gemotiveerd zijn. Zij geven het goede voorbeeld en gaan de bezoekers er ook gericht op wijzen."

Henk Milius, SV De Kievit in Berkel en Rodenrijs

"Gebruik de ledenvergadering om het onderwerp bespreekbaar te maken. Daar kun je peilen hoe vrijwilligers en leden er tegenover staan."

Leon Kloos, Leidse speeltuinverenigingen

"Benader mensen die toch roken positief. Misschien hebben ze de borden rookvrije speeltuin niet gezien of zijn ze het vergeten. Herinner hen vriendelijk aan het verzoek om niet te roken."

Niels Groot, Klein Zwitserland in Tegelen

"Op de Buitenspeeldag kwamen hartstikke veel bezoekers, en niemand heeft gerookt. Overigens mogen vrijwilligers wel voor en na openingstijden op het buitenterrein roken. Dit hebben we vooral ingesteld vanwege de andere clubs met alleen volwassenen die ook van de speeltuin gebruik maken."

Peter Elfrink, SV Zuiderkwartier in Leiden

MEER INFORMATIE

- Zelf aan de slag met het rookvrij maken van de speeltuin? Download het stappenplan en handige materialen met argumenten en gesprekstips van de Rookvrije Generatie: www.rookvrijegeneratie.nl/materialen.
- Heb je concrete vragen en ben je benieuwd hoe andere speeltuinen het aanpakken? Plaats je vraag op het Speeltuin Platform of mail naar Leon Kloos: l.kloos@nuso.nl.